

KBO-Brabant dringt aan op betrouwbare sterftcijfers coronavirus

In het epicentrum van de coronacrisis in Nederland, Noord-Brabant, is het aantal sterfgevallen onder ouderen schrikbarend toegenomen. Sinds enkele weken doet het CBS vergelijkend onderzoek naar wekelijkse sterftcijfers nu en in 2019. Landelijk blijkt het om een verdubbeling van het aantal (oudere) overledenen te gaan, maar in sommige Brabantse gemeenten gaat het om een veelvoud. Die oversterfte in verpleeghuizen en thuis wordt slechts zeer beperkt toegeschreven aan het coronavirus, maar dat lijkt meer met de wijze van registreren te maken te hebben dan met de oorzaak van overlijden. KBO-Brabant pleit voor cijfermatige transparantie waar het corona betreft. Dit is thans niet het geval, waardoor de werkelijke impact van de infectieziekte veel groter is dan we uit de dagelijkse updates van het RIVM kunnen afleiden.

Tot nu toe is het regel dat alleen mensen die positief getest zijn op corona en komen te overlijden, geregistreerd worden als corona-slachtoffer. Wegens tekort aan testcapaciteit gebeurde dat testen tot nu toe voornamelijk in ziekenhuizen. Mensen die thuis of in het verpleeghuis op basis van klinische verschijnselen gediagnosticeerd werden als coronapatiënt, worden na overlijden niet geregistreerd als corona-slachtoffer en ontbreken dus als zodanig in de officiële cijfers van het RIVM.

Hoewel wij ons kunnen voorstellen dat schaarse testcapaciteit daar wordt ingezet waar de meest kritieke patiënten verblijven, in het ziekenhuis, hebben wij geen begrip voor de huidige onder-registratie. Daar zijn meerdere mogelijkheden voor, twee ervan willen we hier expliciet noemen:

1. Vergelijkend onderzoek door het CBS. Pas op 10 april is het CBS begonnen met het wekelijks naar buiten brengen van de sterftcijfers in de voorafgaande week in vergelijking met diezelfde week in 2019. Toen pas bleek er een forse discrepantie te bestaan met de cijfers van het RIVM. Volgens de schatting van het CBS waren in week 14 van dit jaar 1.200 mensen meer overleden dan gemiddeld, terwijl het RIVM 713 sterfgevallen telde als gevolg van het coronavirus. De mensen die overleden zijn aan het coronavirus, maar niet zijn getest, belanden niet in de statistiek. Wij dringen erop aan dat het CBS met terugwerkende kracht vanaf 27 februari 2020, de dag waarop de eerste uitbraak van het coronavirus in Nederland werd vastgesteld, dit vergelijkend onderzoek per week doet en de oversterfte bekend maakt.
2. Mensen die thuis of in het verpleeghuis ziek zijn, worden niet getest maar op basis van klinische verschijnselen door huis- of verpleeghuisarts gediagnosticeerd als coronapatiënt. Op basis van die diagnose dient na een eventueel overlijden ook registratie als corona-slachtoffer plaats te vinden. Ons is verzekerd dat artsen heel goed in staat zijn om de doodsoorzaak corona vast te stellen, ook zonder ultiem testresultaat. Het zo nodig toepassen van een correctiefactor in verband met eventuele onderliggende aandoeningen, levert nog altijd een veel zuiverder beeld op dan het per definitie niet registreren als corona-slachtoffer omdat er simpelweg geen laboratoriumtest heeft plaatsgevonden. Wij dringen erop aan dat artsen op basis van patiëntendossiers met terugwerkende kracht vanaf 27 februari alsnog aan de GGD melden of de doodsoorzaak van hun patiënt(en) geweten moet worden aan het coronavirus, zodat ook deze overledenen in de RIVM-cijfers belanden.

Persbericht – 24 april 2020

De uitkomst van een en ander zal vermoedelijk confronterend zijn en wellicht zelfs verdriet, woede en paniek veroorzaken, maar toch heeft de Nederlandse samenleving er recht op de reële tol van het coronavirus in ons land te kennen. Het maatschappelijk draagvlak voor de maatregelen die aan eenieder in onze samenleving zijn opgelegd, valt of staat met vertrouwen in de overheid. Bovendien is deugdelijk meten onontbeerlijk voor het indammen van deze pandemie en elk land heeft daarin zijn eigen verantwoordelijkheid. Wij kunnen ons geen gebrek aan weten permitteren waar het de ontwikkeling van het coronavirus in Nederland betreft als gevolg van tekortschietend registratiebeleid.

Wij hechten er aan te benadrukken dat wij in onze zienswijze gesterkt worden door signalen uit zeer betrouwbare professionele bron: verpleeghuizen die na het melden bij de GGD van twee overlijdens met bewezen corona geen tests meer hoeven uit te voeren bij nieuwe patiënten met dezelfde verschijnselen, omdat die beschouwd en behandeld worden als corona-patiënt. Officiële meldingen van verpleeghuis aan GGD dat sterftecijfers onbetrouwbaar zijn als alleen bewezen corona-patiënten daarin meegenomen worden, worden door de GGD weliswaar erkend maar ook niet meer dan dat. Tot een wijziging van het registratiebeleid hebben deze meldingen in elk geval niet geleid.

Voetnoot voor de redactie:

KBO-Brabant telt circa 130.000 leden die in 286 lokale Afdelingen zijn vertegenwoordigd. De KBO werd meer dan 70 jaar geleden in Brabant opgericht en KBO-Brabant behoort tot de drie grootste seniorenverenigingen in Nederland. Daarnaast is het de grootste vereniging in de provincie Noord-Brabant.

Voor meer informatie over dit bericht kunt u contact opnemen met Wilma Schrover, directeur KBO-Brabant, wschrover@kbo-brabant.nl, (073) 64 440 66, 06 535 612 14.